

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15 CELOLETNO DIN 60 ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTINO / OGLASI PO CENIKU / POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150. POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNOSTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI / ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO / ANONIMNI POŠTI SE NE PRIOBČV-TEJO / POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

Orjunaši! V nedeljo 2. oktobra vsi na razvitje prapora Orjune Gaberje!

J. C.:

Uboga Orjuna!

Kot vedno pred volitvami, se tudi sedaj nasprotno časopisje pod vodstvom »Slovenca« in »Domoljuba« zaganja z vso silo v Orjuno. Predbaci- vajo SDS, da je Orjuna pravzaprav le udarniška avantgarda samostojnih demokratov in da je SDS odgovorna za vse strašne zločine, ki jih ima uboga Orjuna na svoji vesti. Nas ti napadi ne razburjajo. Preveč smo jih vajeni in prestali smo že mnogo hujše burje, da bi nas mogla časnikarska vojna spraviti iz ravnotežja. Vendar pa se nam zdi baš sedanjí moment primeren, da čisto jasno in odločno opredelimo svoje stališče napram vsej javnosti, tako oni, ki z nami simpatizirajo, kakor tudi oni, ki nas sovražijo iz dna svoje duše. Za to javno dokumentiranje stališča nam daje povod tudi kazenski slučaj, ki ga je obravnavalo 6. 9. 1927 deželno sodišče v Ljubljani in je končal z oprostitvijo dveh nacionalistov, tože- nih po državnem pravdnístvu radi pripadnosti k »tajni organizaciji«.

Kot že v enem svojih prejšnjih člankov, izjavljamo tudi danes urbi et orbi, da je našel razpust naciona- liste povsem pripravljene in da je za- del ta razpust pač le organizacije, ki jih vsebuje papirnati odlok Veli- kega župana, ne pa tudi naciona- listov. Nacionalist je oni, ki nosi svoje prepričanje v srcu, ne pa v svoji članski izkaznici. Ta izkaznica se mu lahko vzame, lahko se mu prepove nositi krog in druge zunanje znake nacionalista, ne more se mu pa pre- povedati, da v svojem srcu ostane zvest svojemu prepričanju in da de- luje kljub razpustu z vsemi svojimi silami za doseg nacionalističnih ci- ljev. To delovanje ni podzemsko ro- varjenje, to delovanje tudi ni v na- sprotnju z obstoječimi zakoni, kajti vrši se iz srca do srca brez sestan- kov, ki bi jih lahko motila varnost- na oblast, brez zapisnikov, štampiljk itd. Med seboj se poznamo in vemo, kdo je naš, na koga lahko računamo v vsakem tudi najtežjem in najbolj riskantnem slučaju. Nacionalisti eks- tirirajo torej kljub razpustu tudi v ljubljanski oblasti in bodo ostali, pa makar preide vsa državna oblast v roke najhujših in najbolj zagrizenih naših nasprotnikov.

Kot vsaka organizacija, je imela tudi Orjuna svoje hibe in pogoške, ki jih nismo nikdar skrivali pred svetom. Znali smo sami brezobzirno nastopiti proti vsakemu iz naših vrst, ki se je pregrešil na en ali drugi na-

čin. V prvem navalu navdušenja je prišlo tudi v Orjuno mnogo tipov, ki ne spadajo v nobeno dostojno dru- žbo in so smatrali Orjuno le kot ne- kako svobodnico za prosto izživilja- nje strasti in osebnih ambicij. Drug za drugim so šli iz organizacije, pro- stovoljno ali pa tudi proti svoji volji. Organizacija kot taka pa se je sama iz sebe učila in popravljala pogoške, ki jih je storila kot mlada organiza- cija najbolj agilnih, navdušenih in po- žrtvevalnih borcev za ujedinjenje Jugoslavije. Organizacija sama naj- boljše ve, koliko škode so ji povzro- čili razni njeni nevedni člani. Kar- koli se je zgodilo slabega, vedno se je kazalo predvsem na Orjuno, vedno je bila ona prva klevetana in prega- njana. In če je stokrat dokazala, da nje ne zadene krivda, maziljeni na- sprotniki so klevetali naprej in po- navljali iznešene očitke.

Vse to priznavamo odkrito in nam je zato popolnoma vseeno, če se nasprotniki zaletavajo tudi sedaj v Orjuno, če nam dajejo naši »po- krovitelji« dobre svete in očetovska navodila — vse to seveda iz var- nega zapečka.

Minuli so časi, ko se je vsled ta- kih napadov razburjala nacionalistič- na omladina in reagirala na nje na več ali manj drastičen način. Nacio-

nalistom ni treba danes spuščati se v ogabno dnevno politiko, ni jim tre- ba nastopati s silo proti našim »veli- kim politikom«, ki so tako kratko- vidni, da ne vedo, da so časi a la Radić in Korošec minuli. Govorili bodo še nekaj časa, napihovali se bodo na prižnicah in ljudskih shodih, tok časa pa je že šel preko njih. Lahko so prepričani, da se po par desetletjih njihova imena sploh ne bodo več imenovala, kot se ne ime-

nujejo danes imena onih Italijanov, ki so se pred 50 leti z vso silo upi- rali pokretu Garibaldija in Cavourja, zagovarjajoč avtonomijo posameznih deželice Italije. Zgodovina gre svojo železno začetno smer, naši separa- tisti in drugi -isti bodo strti pod nje- nimi kolesi. Prečiste so naše roke, preveč so te roke zaposlene drugje, da bi se pečale še sedaj z ljudmi in pokreti, ki nosijo v sebi kal naravna smrti. (Nadaljevanje sledi.)

tem vzbuja le ta samo veselost, ka- kor jo je na seji Zveze narodov pri prvem klicanju naših delegatov. Sporedno z inozemstvom koraka naša mladina, ki se z izjemo radika- lov vpisuje na inozemskih visokih šolah redno z nazivom Jugosloven. Da je vojska jugoslovensko orien- tana razven par belorukašev, ni po- treba posebej podčrtavati.

Priznamo, da živimo v dobi, ko izgleda, da je na videz jugosloven- stvo na umiku, ko odgovorni držav- niki izpodkopljejo temelje državi in slabe narodno edinstvo. Toda ta umik je samo navidezen in težko onemu, ki to uro omahuje zavoljo par kroglic in išče kompromisov v temeljnih vprašanjih Jugosloven- stva. Narod je za »Jugoslavijo« in njegova volja se bo izpolnila in SHS po postala »Jugoslavija«, ker vse je minljivo: vladarji, vlade, parlamenti, ustave in partije — narod pa je ve- čen in z njim njegova železna volja! A. V.

R. K.:

Dvojna mera.

Nameravana in nato izvršena ju- stifikacija italijanskih anarhistov Sacca in Vanzettija je vznemirila ves svet. Od povsodi so leteli pro- testi, vse se je zgražalo in obsojalo ameriško justico. In koliko ljudi je izgubilo življenje zaradi teh dveh nesrečnih Italijanov, ker so njuni sodrugi z bombnimi napadi hoteli iz- siliti njuno pomiloščenje.

Zaradi teh žrtev se ni zgražal nihče, dasi niso ničesar zakrivila, dasi so morebiti baš tako vneto ho- tele pomiloščenja obeh obsojencev.

Vsa argumentacija »protestov« proti izvršitvi smrtnih kazni pa je temeljila le v tem, da sta bila baje po nedolžnem obsojena in da se ne sme pripustiti, da bi se izvršil ju- stični umor.

Res, zgražati se in protestirati je bilo treba, toda zoper nekaj dru- gega. Proti dejstvu, da je ameriška justica pustila čakati dva človeka, obsojena na smrt, v ječi sedem pol- nih let, predno ju je poslala na oni svet. Baš je čudno, da ju ni zapustil razum v teh dolgih letih čakanja. Pre- trpela sta tisoč in tisočkratne pred- smrtne muke, tisoč in tisočkrat ju je obilaval smrtni znoj pri misli na na- slednji, morebitni zadnji trenutek. Že s temi svojimi neprestanimi mukami sta odkupila svojo krivdo, ki sta jo baje zagrešila, in v polni meri zaslu- žila pomiloščenje. To postopanje je pravi škandal, je pravo barbarstvo!

je bilo treba krotiti. Radi tega je 17. aprila sklical svet četnih ko- mandirjev in pri tem izjavil, da ho- če iz teh štiri do petsto četnikov sestaviti čete, katere bo poslal na bolgarsko ozemlje, da tako ne bodo škodili domačim.

Na Djurdjev danak se je na me- stu zbora zbralo mesto petsto dva tisoč četnikov. Organizirale so se čete po 40 četnikov, od katerih vsa- ka je imela svoje posebno operativ- no ozemlje. Organiziran je bil tudi eskadron konjenice. Da pa bi bilo Bolgarom otežkočeno in tudi one- mogočeno dovažanje čet in hrane, je Pečanac odločil, da najprej z vsemi četniki izvede razrušenje že- lezniške proge in mostu pri Ri- stovcu.

Tako je prišlo okrog 30. aprila do napada na Ristovac, o katerem smo pri opisovanju podvigov brata vojvode Pečanca že pisali.

Mizice za pisalne stroje. THE REX CO., Ljubljana.

Ime naše države in dr. Dinko Puc.

Neumljivo je, da je eden najpo- pularnejših voditeljev Pribičevićevih demokratov v Sloveniji bivši gerent in Primorec s Trnovega dr. Dinko Puc, ki z neumorno marli- vostjo agitira in propoveduje boj proti zlovesčemu klerikalizmu. Uspehi te akcije med širokimi plasti- mi Ljubljancem so dokaj veliki in želeji je le njenega intenzivnega nadaljevanja.

Toda kakor nam je simpatično politično delo omenjenega gospoda, tako pa ne moremo molče preko njegovih izjav o imenu naše države, v katerih se je izkazal nadvse ozko- srčnega. Dr. Dinko Puc namreč predstavlja naprednim ljubljanskim volilem kilometersko ime naše države kot posebno zaslugo demokra- tov, ki so poskrbeli s tem, da je iz- vedel celi beli širni svet, da eksisti- raje na zemeljskem planetu tudi Slovenci. Ta njegova ugotovitev je naletela na buren aplavz poslušal- cev, ki menda niso mislili pri tem, da so nositelji in poborniki Jugoslo- venstva med Slovenci in da se uvr- ščajo z aplavdiranjem na račun ki- lometerskega naslova naše države med najzagrizenejše separatiste, ki jim ugaja v celi Vidovdanski ustavi samo plemenski naziv države.

Gospod dr. Dinko Puc ni storil samo pogoško s tem, da je hvalil službeno ime naše države, kot nacio- nalist in jugoslovensko orientirani politik, temveč je govoril tudi ne- resnico, ker je prikazoval volilem jugoslovensko orientirane Ljubljane sprejem plemenskega imena naše države kot premišljeno delo demo- kratov. In to zbog tega, ker je bil odglasovan sedanjí naziv države samo na zahtevo pokojnega Pašića, ki je s svojo opuskuo radikalno partijo striktno zahteval plemenski naziv novostvojenke zemlje.

Demokratska stranka je bila te- daj skoro soglasna v tem, da se sprejme naziv »Jugoslavija« z izje- mo Veljkovičeve grupe. Glavni po- bornik za »Jugoslavijo« pa je bil

haš šef samostalec Pribičević, ki je skušal opirajoč se na strokovnja- ške argumente pokojnega Cvijčića in Jagića pripraviti radikale do spre- jetja tega naziva. Sporedno s to akcijo je pisal tedaj i glavni organ demokratov, da se za plemensko ime naše države »ne oduševlja ni- ko« in da je sprejeto samo z ozirom na Krško deklaracijo, in deklaraci- jo 1. decembra 1918. Tej akciji so odgovarjale i poznejše izjave ugled- nih demokratov, ko so bili interpe- lirani zaradi plemenskega naziva SHS. Med njimi i Pribičevića, ki je ob neki priliki opozoril v Dalmaciji na trdoglavost pokojnega patrijar- ha radikale, ki je na vse etnične, zgodovinske in politične argumente v korist jugoslovenskega imena la- konično odgovorjal: »E, to neče da može da bude.«

Gospod dr. Dinko Puc hvali na- ziv naše države. Mi pa odločno vstajamo proti temu nazivu in ug- tavljamo, da predstavlja formula SHS samo žalostno fotografijo na- šega kompromisarstva in zmago plemenskih trzavic nad toliko po- trebno kohezijo vseh treh plemen. Gospod dr. Dinko Puc brani tezo etične celine vseh Jugoslovenov in izpoveduje evangelij integralnega edinstva Jugoslovenov, pri tem pa hvali formulo SHS, ker omogočuje slovensko ime pred širnim svetom, kot dokument, da nismo eden nego trije! V koliko odgovarja tako ume- vanje Jugoslovenstva logiki in do- slednosti, o tem naj sodi gospod dr. Dinko Puc sam.

Toda, kakor je šel čas preko po- kojnega svetitelja viteške radikalne vojske, tako pojde tudi preko apo- stolov kova dr. Dinka Puc. Jugos- lavija je na pohodu in formula SHS ima raison d'être izven naših meja — z izjemo v predstavnihstvih Jugos- lavije, ki jo morajo uporabljati po posebni odredbi dr. Momčila Nin- čića! Inozemstvo je ne prizna in uporablja samo jugoslovenski naziv. Ako pa uporablja SHS formulo, po-

Kmalu nato se je Pečanac umak- nil iz Kuršumlije v Gatjan-planino kjer je z najuglednejšimi četovodji preživel ves mesec marec. Vojvo- da Vojinović pa se je povlekel v Kopaonik.

Po našem umiku so neprijateljs- ke čete v glavnem operirale v smeri od Prištine do Ferizovića. Palili, pljačkali in tolkli so se z Ar- navti.

Ko je Pečanac ozdravil (kajti bolezen ga je mučila ves mesec mar- ec), je v pričetku aprila zopet pre- vzvel vodstvo v svoje roke. Med- tem so bolgarske politične oblasti pričele voditi posle šele v mesecu juliju. Do tedaj pa je bilo Prokuplje pravi vojniški tabor, iz katerega so pošiljali čete v progon za komitaši.

V tem času je Vojinović zapustil Kopaonik in prešel v odkrito borbo z Bolgari. Marsikateri spopad je zahteval žrtev in bolgarski teror je postajal vedno hujši, posebno v se- lih, skozi katera je šel Vojinović.

Tudi Pečanac je imel med svo- jimi ljudmi nemirne duhove, katere

SVETLA GLAVA

PEČE LE Z

Dr. OETKER- JEVIM BACKINOM

Najboljše in preizkušene recepte pošilja na željo brezplačno in poštine prosto

Dr. OETKER, d. z o. z. MARIBOR.

LISTEK.

Iz dnevnika Koste Pečanca.

Dvajsetpetega februarja je Vo- jinović s četami in mitraljezi odšel na položaje, a Pečanac je iz Kur- šumlije prišel v Prokuplje.

Takoj po svojem prihodu me je pozval na dogovor. Zaupal mi je svoj načrt, po katerem je namera- val zapustiti Prokuplje in se umak- niti v planine, da bi s tem odvrnil veliko nesrečo in trajno nevarnost, katero so mestu in prebivalstvu prizadevala sovražna letala. Strinjal sem se z njim in poklical župana in vse uglednejše občinske svetnike, da se z njimi o stvari dogovorim. Na tem sestanku je Pečanac ponov- no iznesel svoje mišljenje. Vsi so se z njim strinjali. Ukazal je županu, da za drugi dan skliče vse odbor- nike občine in bolgarske uradnike, ki so bili zarobljeni.

Na tej ponovni seji je Pečanac izjavil, da ne želi borbe okrog me- sta, s katero se nedolžnemu me-

ščanstvu povzroča toliko nesreče. Vse bolgarske uradnike bo izpustil na svobodo in jih ne bo vodil s se- boj v planine kot talce. Zahteval je le od njih, da ščitijo prebivalstvo pred slučajnim nasiljem bolgarske vojske. Ako tega ne bodo napravili, bo imel že še priliko, da jim to ne- hvaležnost povrne.

Bolgarski oficirji in uradniki so dali častno besedo, da hočejo pa makar i za ceno svoje krvi braniti imetje in življenje prebivalstva. To besedo so tudi v istini moško držali.

Pečanac je ukazal povlačenje četašev v planine. Dvajsetosmega februarja se je i sam povlekel na- zaj. Da bi pa zamedel sled je pisal pismo, naslovljeno na našo Vrhov- no komando v Solun. V tem poro- čilu navaja, da se je umaknil spo- razumno z Arnavti, s katerimi hoče v naprej skupno braniti domovino pred okupatorji. A tega pisma ni poslal v Solun, temveč ga je predal nekemu svojemu poverjeniku-Bol- garu, ki ga je oddal bolgarskim ob- lastem v Nišu. Ko je to pismo prišlo

v roke bolgarske vrhovne koman- de, je ta poslala preganjalne čete k Prištini, ker je bilo po pismu soditi, da se nahaja Pečanac s četniki tam. Od one strani se je tudi čulo topov- sko streljanje.

Okrog dveh popoldne sem pre- dal komando mesta Prokuplja naj- starejšemu bolgarskemu oficirju, ki je bil prej zarobljenik, in se i sam umaknil v gore s četniki, ki mi jih je vojvoda pustil za spremstvo.

Ta večer je vkorakala bolgar- ska vojska zopet v Prokuplje in pričela takoj s pljačkanjem. Bivši naši ujetniki, ki so dali častno be- sedu, so jim to branili, a so bili pri tem i sami pretepeni in opljačkani. V mesto je vkorakal bolgarski 25. polk.

Jaz sem se umaknil h Kruševcu, a od tu v Vidovačo-Magarinje. Tu sem prejel od vojvode Pečanca pi- smo, v katerem mi navaja, da je naročil četnemu komandirju Radi- savu Tomiću, da me ščiti s svojo četo. Pečanac sam pa, da bo odšel radi važnih zadev v Vranjski okrug.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmodernejše urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najpriprostejšega do najmodernejšega. - Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. - Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole
Risanke, dnevniki in beležnice.

Proti temu bi morali biti naperjeni protesti, toda ni jih bilo čuti.

Nedolžna sta, krivica se jima godi, namerava se justični umor, je kričala vsa svetovna javnost. Slovensko časopisje ji je pridno sekundiralo.

Mi pa vprašamo: Ali ste dvignili kdaj svoj glas, ali ste mignili z mazincem, ko so padali naši rojaki, pobijani od fašistov? Zakaj se ne zgražate, ko ne grozi pogibel samo par ljudem, ampak more in ubijajo ves narod jugoslovenske krvi pod Italijo?

Kje ste bili tedaj, ko so trume

nedolžnih ljudi padale pod streli čekistov, nedolžne žrtve brez sodnega postopanja tam, kjer vodi državno krmilo »kmečko-delavska vlad«, v sovjetski Rusiji. Tudi zdaj, ko zopet besni boljševiški režim ter strelja in ubija nedolžne ljudi kot zajce, ni čuti glasu protesta od tistih, ki so tako kričali za Sacco in Vanzetti.

Zakaj molčite? Čemu ta dvojna mera? Mar je življenje dveh italijanskih anarhistov več vredno kot stotisoči slovanskih življenj? Razumemo vas! Slovanske krvi ni škoda! O, licemerci in hinavci! Studite in gnusite se nam.

»Jugoslovenski Savez Trezvenosti«
Zagreb.

V vsakem

gospodinjstvu so postali različni usnjeni izdelki neznalni, kakor: rjavi čevlji, aktovke, usnjeni kovčegi, usnjeni stoli itd., katere z Brauns'ovo

„Vilbra“ barvo za usnje

popolnoma prebarvaš in prenoviš. Ako prebarvaš take usnjene izdelke, bodeš imel z njimi novo veselje.

Morilca brata Valentina Žica prideta pred poroto v Kotor. Dan razprave še ni določen. Ob tej priliki bo upamo dano pravici zadostjenje.

»Slovenec« neprestano pogreva že tisočkrat premlete napade na Orjuno zbog njenih nastopov proti komunistom. Nas ti napadi prav nič ne razburjajo, kakor tudi ne proletariata, ki je imel doslej že dovolj prilike spoznati, kdo so njegovi resnični prijatelji in neprijatelji. Orjunaši smo vodili našo borbo s komunisti odkrito in jo tudi javno izpovedovali. Samozvani komunistični klerikalni advokati pa javno zagovarjajo in povečujejo borbo komunistov proti Orjuni, za kulisami pa ruvarijo proti njim na način, ki je daleko opasnejši od odkrite borbe Orjunašev proti komunistom. Klerikalci zlorabljajo trboveljske žrtve in se dobričajo proletariatu, istočasno pa razpuščajo zakonito izvoljeni občinski svet v Zagorju. Mežici in krijejo postopanje notranjega ministra, ki po svojih organih razganja delavske shode, cenzurira delavske liste in postopa s komunisti ostreje, nego sleherni dosedanjih notranjih ministrov.

Madžarski vojni invalidi so poklonili ob priliki cureške mednarodne razstave on. Mussoliniju krasno vezano blazino z napisom:

»Sanje velike Italije sanjane na tej blazini se bodo uresničile!« Tam je bilo priloženo daljše pismo, v katerem omenjajo »pohabljeni sinovi pohabljenih domovine« italijansko-ogrsko mejno bratstvo, o katerem ne ve menda poleg teh pohabljenecv nihče ničesar.

Saj je vendar znano, da so bili baš madžarski polki oni, ki so po kobariški ofenzivi najbrutalnejše nastopali po Italiji in plenili, kakor Huni v Avari. O madžarski zvestobi Habsburžanom v borbi do kraja

proti Italiji niti ne govorimo. Dovoljšnji dokument je te je dejstvo, da so bili madžarski polki one edince cesarske vojske, ki so krile njen umik v notranjost Avstrije in da so bili ravno madžarski polki oni, ki so poslednji položili orožje.

Italijani danes o vsem tem ničesar ne vedo in razmišljajo samo, kako čim bolj pritegniti falsifikatorske viteze k sebi, da bi ob ugodnem momentu na njihov račun udarili Jugoslavijo izza ledja z nožem. Ako pa se jim bo to posrečilo pa bo pokazal šele čas.

FRANJU JOSIPU I. HABSBURGOVCU.

Bože živi, blagoslovi
Glavu doma Habsburškog.
Red i pravo da obnovi
Usred kopna evropsko:
Hrvatsku da ujedini.
Kruni češki vrati sjaj,
Negve skine Ukrajini,
Mukam Poljske stvorí kraj.

Deset puka sviju rasa
Habsburga je bedem jak
Habsburg svim je luka spasa,
Svima novog zica znak:
Poljak, Hrvat i Slovenac,
Čeh i Slovak, Bugarin,
Ukrajinae, Romulj, Njemac,
Još i ravne puste sin.

Svima Dunav njive topi,
Svima veru daje Rim.
Svima Istog krvca popi.
Njemačka je uzor svim,
Brojem iznad sto milijuna,
Duhom, tjelom ljudska cvet,
Habsburška nad njima kruna,
Pred njima — kultura svet.

Spesnil Stjepan Radić
v letu Gospodovem 1914.

Zatorej volite vsi Slovenci na Štajerskem zračne državnozborske volitve v 2 skrinjico, katere nosilec je pesnik zgoraj citirane pesmi, gospod predsednik Stjepan Radić, ki je danes, deveto leto po Osvobođenju voditelj kmetskega gibanja in ideolog Hrvatske seljačke stranke.

Italijani so pokupili vse delnice albanske zračne prometne družbe »Adria Aero-Lloyd«. Izgleda, da si hočejo osigurati pot za uro, ko bodo ponovili Albanci z njimi proceduro iz leta 1920., ko so vrgli v znamenju Valonske puste z nožmi in puškami v morje 30.000 Italijanov, izborni oboroženih in utrjenih.

Romunska kraljica-mati Marija misli oditi po pisanju nekaterih listov v samostan, ker ne more soglašati s politiko Bratianu, ki ji tudi nudi letno gažo — samo 1.800.000 dinarjev, poleg dosmrtnega prava na eksploatacijo nekaterih kraljevih palač in posestev.

Tužni glasi.

štvo »Val« v Barkovljah, ki spi že več mesecev spanje pravičnega.

»Popolo di Trieste« proti dr. Wilfanu. Delovanje poslanca dr. Wilfana za narodne manjšine naravno ne more biti vseh fašistom. Zadnjič so dosegli, da mu ni bil pravočasno izročen gotni list. Sedaj jezi »Popola« predvsem dejstvo, da si je znal pridobiti poslanec Wilfan splošen ugled v inozemstvu. Tudi tokrat se list zlobno vprašuje, kaj išče pravzaprav dr. Wilfan v Ženevi, »kajti« pravi list, dokazalo se je že, da je njegova prisotnost v ženevskem zboru nepotrebna v kolikor on ne more nikogar in ničesar zastopati kakor samega sebe.

»On pravi sicer«, nadaljuje list, »da gre zastopati interese manjšin. Toda katerih manjšin, ko manjšin v Italiji ni?«

In kot najnovejši dokaz za svojo trditve navaja list dejstvo, da dr. Wilfan sploh ni govoril o Slovanih, ki bivajo v Italiji.

Razpuščena društva. Zadnji tedni so Italijani zopet razpustili sledeča društva: Izobraževalno društvo v Kedu, Prosvetno društvo v Volčjadrugi (tu so prinesli predsedniku društva dekret o razpustitvi o polnoči), Telovadno zvezo v Trstu. Razpustili so tudi Kmetijsko čitalnico v Podragi. Skoraj ni dne, da ne bi čuli o kakem novem razpuščenem društvu, o kakem novem nasilju nad našimi prosvetnimi organizacijami.

Komen. Goriška »La Vedetta« prinaša dopis iz Komna pod naslovom »Il dopolavoro agli allogani«, iz katerega bi lahko človek sklepal, da so se domačini z vso silo oklenili italijanskega društva. Če pa pregledamo dopis natančneje, vidimo, da je vse skupaj samo bahaenje in laž. Naše slovensko ljudstvo v njih društva ne bo šlo, ker v njih nič iskati in dobiti ne more.

Kronika.

Obračun naših delegatov za potovanje v Ameriko ob priliki konsolidiranja jugoslovenskih dolgov v Ameriki izkazuje, da stane Jugoslavijo dnevno vsak delegat

10.000 dinarjev.

Po takih številkah ni nerazumljiv 13 milijardni proračun za l. 1927./28. V Jugoslaviji ima vsak minister po dva osebna avtomobila, dočim imajo v drugih državah vsi ministri skupaj na razpolago dvoje ali troje avtomobilov. Nikjer pa ni uveden sistem salonskih ministrskih voz, v katerem se lahko z gospodi ministri zajedno brezplačno vozijo vsi člani njihovih familij.

500.000.000 dinarjev znašajo provizije, katere zaslužijo letno pri državnih dobavah razni posredovalci, ki nakupujejo za državo. To silno provizijo mora plačevati seveda izmозgani jugoslovenski davkoplačevalec.

Jugoslavija vzdržuje 18 ministrov, dočim se zadovoljuje Velika Britanija, ki vlada polovico sveta, z 11 ministri. Ker pa je želja po ministrskih foteljih pri naših partizanih nadvse velika, so ustvarili v vsakem ministstvu še mesto ministrskih namestnikov (podtajnikov). Na ta način se nahajajo samo v ministrstvu agrarne reforme štirje ministri poleg 70 uradnikov.

Orjuna hoče, da bodi v državi red narod vzgojen v disciplini in podrejen edino le navodilom oblasti. In ker stremi za tem, jo psujejo in preganjajo bolj, kakor najpoznanejši notorične protidržavne elemente.

Orjuna pa koraka svojo pot preko vseh ovir, stremec edino za svojim velikim ciljem — dobro Nacije in države, ki mora postati velika in močna.

»Avijatički Almanah Vidovdana« je dotiskan in bo v kratkem na prodaj.

Minister dr. Gr. Angjelinović je izposloval za popravilo dalmatinskih cest lepo vsotico 400.000 Din. Vsaj tako poročajo davidovičevske novine. Izgleda, da bodo sedaj po Dalmaciji tolkli kamenje in davidovičevci poleg radikalov, ki imajo sicer inače v celi zemlji privilegij na to opravilo pred volitvami.

Nerazumljivo postopanje. Pretekle dni je bil obelodanjen veliki ukaz o penzioniranju v vojski, ki obsega mlajše generale in starejše oficirje iz trup. Med njimi so ljudje, o katerih nismo imeli doslej prilike še prav ničesar čuti, pa tudi možje, o katerih junaških delih govori z največjim spoštovanjem sleherni frontaš. Med njimi je tudi popularni in poznani general Joksima Gajić, mož, ki je po svojih delih najizrazi-

tejši predstavnik naše rase, fanatičen Jugosloven in velik junak.

Dočim so med upokojenimi generali mnogi, ki so šli za vojne coklje, penzionirani s pravom nošenja uniforme — pa je Gajić, ki je bil za vojne pokrit z ranami, upokojen brez pravice nositi uniformo.

Razpoloženje, ki ga vzbuja tako nerazumljivo postopanje, ni težko razumeti. Žal trpi zaradi njega v prvi vrsti zemlja, ne pa oni, ki ga faktično povzročajo.

Odkrito priznanje. Ob priliki shoda dr. Kramerja pri Kočaku je govoril imenom marksističnega delavstva i delavec Habe, ki je dostojno kritiziral delo SDS in istočasno napadel Orjuno. Ta napad je bil v mnogem objektivnejši od dosedanjih in je istočasno vseboval nadvse interesanten apel na nepremagljivo SLS, da naj preneha z licemerskim izrabljanjem borbe med komunisti in Orjunaši, ker je v bistvu tako reakcionarna, da se ne bi smela niti pokazati med vrstami revolucionarnega proletariata, katerega prva zatiralka je baš ta čas, ko leži nad proletariatom vsa teža zakona o zaščiti države.

Proti nastopu Radića v Beogradu so pokrenili dobro izvedeno akcijo beograjski Orjunaši, in preprečili Stjepanu Radiću volilni shod v Beogradu. Njihova odločna akcija je naletela na zelo širok odmev med Beograščani.

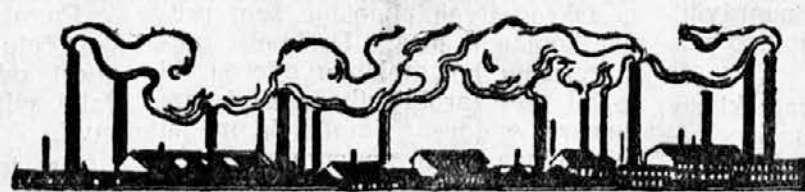
Število uradnikov, ki jih ima nameščene preko potrebe država, še vedno znaša 80.000. Poleg teh prekopotrebnih uradnikov mora šteti zemlja še težke milijone za vse desetisoče predčasno upokojenih uradnikov, ki so bili najureni iz državne službe zbog partizanskih interesov. Tako ima srečna kraljevina SHS procentualni rekord v številu penzionistov, ki daleko presega onega najstarejših držav.

Izdaki za papir in tinto namenjeni državnim upravi znašajo v Jugoslaviji isto toliko kakor v Franciji. Pri tem je najzanimivejše to, da morajo navadno navzlic temu uradniki kupovati sami iz svojih bornih prejemkov pisarniške potrebščine.

NASVET VOLILCEM!

Vkljub temu, da je za časa volitev prepovedano točenje alkoholnih tekočin in da nadzorna oblast dobro bdi nad izvedbo imenovane naredbe — vendar pijejo mnogi volilci alkoholne tekočine doma. S tem bi mogli nepovoljno vplivati na svoj sklep. Svrha naredbe je pa, da volilci izvršijo svoj važen čin šele potem, ko

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIĆ IN DRUG

LJUBLJANA
Bohoričeva ulica št. 24

„SAVA“

opče osiguravajuće dioničarsko društvo u Zagrebu

ustanovljena od jugoslovenskih denarnih zavodov: Prva hrvatska štedionica, Hrvatska eskomptna banka in Srpska banka d. d. u Zagrebu, Jadranko-Podunavska banka d. d., in Zemljaska banka d. d. v Beogradu, ter Zemljaska banka za Bosnu i Hercegovinu v Sarajevu je prevzela v kraljevini SHS elementarna zavarovanja obče zavarovalnice Assicurazioni Generali v Trstu. Lastni družbeni jamstveni fond brez garancij bank-ustanovitelje okroglo 30 milijonov dinarjev. Generalno zastopstvo za Slovenijo v Ljubljani, Sv. Petra c. 2 posluje v vseh zavarovalnih strokah.

„CABA“

опче осигуравајуће дioniчарско друштво у Загребу